

U smislu člana 14. stav (1) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo finansija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06.10/421-237-1/21 od 1.6.2021. godine, na prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, te u prilogu, shodno odredbi člana 12. stav (2) Zakona, dostavilo Vijeću obrazac za prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske.

Uz obrazac za prijavu državne pomoći (u daljnjem tekstu: obrazac prijave), podnosilac je dostavio kopije sljedeće dokumentacije:

- Odluke Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine,
- Zahtjeva MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 5434/21 od 11.5.2021. godine,
- Odluke Skupštine akcionara MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj SA - 1180-4/21 od 5.3.2021. godine,
- Zaključka Odbora za reviziju ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj OR-6720-3/20 od 25.12.2020. godine,
- Zapisnika 51. vanredne sjednice Skupštine akcionara ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj SA - 1180/21 od 5.3.2021. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica, broj NO - 6730-3/20 od 25.12.2020. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o izmjeni i dopuni Odluke o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj NO - 5450/20 od 11.5.2021. godine,
- Procjene finansijskog stanja ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u vezi s dugoročnim zaduženjem prvom emisijom obveznica javnom ponudom iz aprila 2021. godine (Ekonomski institut a. d. Banja Luka),
- Projekcije finansijskih izvještaja, bilansa stanja i uspjeha, te bilansa novčanih tokova za period izdavanja garancije,
- Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju saglasnosti MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-563/21 od 25.2.2021. godine,
- Odluke o izmjeni Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju saglasnosti MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-957/21 od 1. 4. 2021. godine, i

- Bilansa stanja, uspjeha i tokova gotovine MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za 2019. i 2020. godinu.

Uvidom u podnesenu prijavu Vijeće je utvrdilo da je ona nepravilna jer su dostavljene neovjerene kopije dokumenata, što nije u skladu s članom 2. stav (4) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavještenja o državnoj pomoći i praćenje državne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) i članom 5. stav (2) Uredbe o načinu i procedurama prijavljivanja državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 105/13), kojim je propisano da je davalac državne pomoći dužan uz podnesenu prijavu (obavještenje) priložiti sve neophodne dokumente ili ovjerene kopije dokumenata kojima se potvrđuje ispravnost podataka navedenih u prijavi.

Također, Vijeće je iz navedenog obrasca prijave i prateće dokumentacije zaključilo da je navedena prijava i nepotpuna, jer ne sadrži sve dokumente neophodne za njenu ocjenu i donošenje odluke u skladu s članom 12. stav (3) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je putem Ministarstva finansija Republike Srpske zatražilo od Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske dopunu predmetne prijave državne pomoći aktom broj UP/I 03-26-1-77-2/21 od 6.7.2021. godine.

Dana 28.9.2021. godine Ministarstvo finansija Republike Srpske je aktom broj 06.10/421-237-2/21 od 23.9.2021. godine dostavilo dopise Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, akt broj 05.05/052-2140-2/21 od 28.7.2021. godine i akt broj 05.05/052-2140-3/21 od 4.8.2021. godine, u prilogu kojih je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Garancija Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine,
- Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza po osnovu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključen 3.8.2021. godine između Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davalaca garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane, i
- ovjerene kopije dokumenata dostavljenih uz prijavu državne pomoći od 22.6.2021. godine.

2. Primijenjeni propisi

Osim odredbi Zakona, Vijeće je u postupku primijenilo i odredbe Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 111/20), Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", broj 68/20), Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20 i 28/21) i Uredbe o postupku izdavanja garancija Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 131/20), te u svrhu poređenja propise Evropske unije iz oblasti državne pomoći.

U skladu s odredbom člana 4. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj kojom je propisano da se državna pomoć može dodijeliti ako program (shema) ili pojedinačni projekat državne pomoći ispunjava uslove iz ove uredbe i člana 71. stav 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/08 - izdanje Međunarodni ugovori) (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obavezno da prilikom ocjene zahtjeva za dodjelu državne pomoći primjenjuje ne samo pravo BiH nego da na odgovarajući način primijeni i kriterije i uslove koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u

Republici Srpskoj, obaveza primjene navedenih kriterija i uslova Vijeću je propisana odredbom člana 71. stav 1. tačka c) SSP-a koji glasi: Konkurencija i druge ekonomske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima", te stavom 2. istog člana koji glasi: "2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81, 82, 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbama Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uslovi iz pojma/definicije državne pomoći, te kriteriji i uslovi za dodjelu državne pomoći u obliku garancija, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članu 71. stav 2. SSP-a, uzelo u obzir i sljedeće propise Evropske unije:

- Obavještenje Komisije o pojmu državne pomoći iz člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije ("Službeni list Evropske unije", serija C, broj 262/1, 19.7.2016) [u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2016/C 262/01)] i
- Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87. i 88. Ugovora o Evropskoj zajednici u oblasti državne pomoći u obliku garancija ("Službeni list Evropske unije", serija C, broj 155, 20. 6. 2008) [u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2008/C 155/02)].

3. Utvrđivanje činjenica

Na osnovu dostavljenih podataka, Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

3.1. Predmet prijave državne pomoći

Predmet prijave je odobrenje državne pomoći u obliku garancije korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - Zavisno preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica u iznosu od 32.753.768,74 KM.

3.2. Davaoci i korisnik državne pomoći

Shodno Garanciji Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8. 2021. godine (u daljnjem tekstu: Garancija), Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske su garanti, tj. davaoci predmetne garancije te, u skladu s tim, predstavljaju davaoce državne pomoći u smislu člana 3. stav (2) Zakona.

Korisnik državne pomoći, u smislu člana 3. stav (3) Zakona, u konkretnom slučaju je Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - Zavisno preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka (u daljnjem tekstu: ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), s obzirom na to da Garancijom koju su izdali Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske garantiraju ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka neopozivo i bezuslovno plaćanje svih dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica navedenog emitenta.

3.3. Opis elemenata garancije i pratećih akata

U skladu s Garancijom koju su izdala navedena ministarstva Vlade Republike Srpske u ime Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica emitenta MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, garantira se neopozivo i bezuslovno plaćanje svih dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta, pod sljedećim uslovima:

- vrijednost emisije obveznica: 27.436.000,00 KM,

- broj obveznica koje se emitiraju: 27.436,
- nominalna vrijednost po obveznici: 1000,00 KM,
- kamatna stopa na godišnjem nivou: 3,5%,
- rok dospijeca: 10 godina,
- isplata glavnice i pripadajuće kamate u jednakim anuitetima - polugodišnje,
- valutna klauzula: euro,
- iznos garancije: 32.753.768,74 KM.

Shodno tački 2. Garancije, njen korisnik je Centralni registar vrijednosnih papira Republike Srpske kao platni agent emisije predmetnih obveznica.

U skladu s tačkom 5. Garancije, Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske kao garanti neopozivo i bezuslovno garantiraju plaćanje neplaćenih obaveza po osnovu dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta do ukupnog iznosa od 32.753.768,74 KM, bez prigovora bilo koje vrste, po prijemu prvog pisanog poziva, odnosno do iznosa navedenog u zahtjevu za plaćanje po Garanciji, kada je korisnik utvrdio da emitent (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka) nije izvršio svoju obavezu uplate anuiteta.

Tačkom 6. predmetne garancije propisano je da će, u slučaju dospjelog i neplaćenog anuiteta od emitenta (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), garanti (Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske), nakon što utvrde da je zahtjev za plaćanje osnovan, platiti dospjele neplaćene obaveze po osnovu dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta iz budžeta Republike Srpske u roku od najviše 15 radnih dana od dana prijema prvog pisanog poziva korisnika garancije (Centralni registar vrijednosnih papira Republike Srpske), za sve vrijeme trajanja garancije.

Rok važnosti Garancije je 30 dana od dana dospijeca posljednjeg anuiteta, odnosno do konačnog izmirenja svih obaveza iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta i ona je neopoziva u navedenom roku važnosti ove garancije.

Namjena dugoročnog zaduženja emisijom obveznica, definirana u tački 4. Garancije, jeste refinansiranje postojećeg duga, odnosno izmirenje dijela dugoročnih kreditnih obaveza osiguranih za Projekat "Toshiba" i izgradnju dalekovoda, finansiranje prenesenih obaveza prema budžetu Republike Srpske i prenesenih obaveza prema dobavljačima.

Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obaveza po osnovu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključen 3. 8. 2021. godine između Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davalaca garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane (u daljnjem tekstu: Ugovor), emitent se obavezao da sredstva dobivena emisijom obveznica koristi isključivo za namjene definirane Odlukom Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine, i tačkom 4. Garancije.

Emitent (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), u skladu s članom 7. Ugovora, dužan je Ministarstvu finansija, kao instrument osiguranja izdate garancije, dostaviti 20 bjanko vlastitih mjenica s naznakom "bez protesta" s mjeničnim izjavama i 21 bjanko potpisan i ovjeren nalog za prijenos sredstava sa izjavama o blokadi računa emitenta potpisanim i ovjerenim od ovlaštenog lica, spisak otvorenih računa u poslovnim bankama i ovjerene kopije kartona deponovanih potpisa.

3.4. Pravni osnov za izdavanje garancije

Pravni osnov za izdavanje garancije sadržan je u odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske. Shodno članu 38. navedenog zakona, garancija Republike Srpske predstavlja njenu potencijalnu obavezu koja postaje stvarna obaveza u slučaju kada zajmoprimac nije izvršio otplatu obaveze, u skladu sa uslovima iz kreditnog sporazuma, i ako su ispunjeni uslovi iz garancije, mora biti izdata u pisanoj formi i u trenutku dospjelog na naplatu, u skladu sa uslovima iz garancije, postaje dug Republike Srpske. Dalje, članom 41. stav 3. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske propisano je da se odlukom Vlade imenuje ovlaštena potpisnik koji u ime Republike Srpske potpisuje garanciju, u skladu s odredbama ovog zakona, dok je članom 42. istog zakona određeno da se garancije Republike Srpske mogu izdati kreditoru ili zajmodavcu za garantiranje obaveza nastalih zaduženjem jedinica lokalne samouprave, fondova socijalne sigurnosti, Investiciono-razvojne banke Republike Srpske i fondova kojima ona upravlja, kao i javnih preduzeća i institucija javnog sektora, u vezi s finansiranjem kapitalnih investicija koje služe u javne svrhe.

Također, pravni osnov u konkretnom slučaju predstavljaju i Uredba o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odluka Vlade Republike Srpske o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine (u daljnjem tekstu: Odluka Vlade Republike Srpske).

Naime, Vlada Republike Srpske je navedenom odlukom dala saglasnost za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u iznosu od 47.752.979,65 KM, a u svrhu refinansiranja postojećeg duga, odnosno izmirenja dijela dugoročnih kreditnih obaveza osiguranih za Projekat "Toshiba" i izgradnju dalekovoda, finansiranje prenesenih obaveza prema budžetu Republike Srpske i prenesenih obaveza prema dobavljačima i ovlastila ministra finansija i ministra energetike i rudarstva da potpišu Garanciju i Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obaveza po osnovu Garancije Republike Srpske.

Uzimajući u obzir navedeno, utvrđeno je da su Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali predmetnu garanciju u skladu s odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, Uredbom o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odlukom Vlade Republike Srpske.

3.5. Opis, djelatnost, vlasnička struktura i finansijsko stanje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka

Odlukom JMDP "Elektroprivreda Republike Srpske" od 17. 8. 1992. godine osnovano je Zavisno državno preduzeće "Elektrokrajina" p. o. Banja Luka. Na osnovu odredbi Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima, Elektrokraina se 14. 9. 2005. godine transformirala u akcionarsko društvo u većinskom vlasništvu Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" a. d. Trebinje. Društvo je povezano u MH "Elektroprivreda Republike Srpske" a. d. Trebinje zajedno sa ostalim preduzećima koja obavljaju elektroenergetsku djelatnost u Republici Srpskoj u kojima Matično preduzeće ima većinsko učešće u kapitalu.

Privredni subjekat ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u pravnom prometu posluje pod nazivom: Zavisno preduzeće "Elektrokrajina" akcionarsko društvo Banja Luka, skraćeni naziv: ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, adresa: Kralja Petra I Karađorđevića 95, 78000 Banja Luka, JIB: 4400855640000 i matični broj jedinstvenog registra: 1074440.

Zavisno preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka obavlja djelatnost distribucije električne energije (operatera distributivnog sistema) na području gradova Banja Luka, Prijedor, Gradiška i 18

općina Republike Srpske - Čelinac, Kotor-Varoš, Knežev, Novi Grad, Kostajnica, Krupa na Uni, Kozarska Dubica, Srbac, Laktaši, Prnjavor, Mrkonjić-Grad, Šipovo, Ribnik, Oštra Luka, Drinić, Istočni Drvar, Kupres i Jezero, u skladu s Dozvolom Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-04-1/10-3/19. Navedenu dozvolu izdala je Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RERS) Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-9/19/R-131-304 od 26. 12. 2019. godine, shodno odredbama člana 23. tačka 5. i člana 53. tada važećeg Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", br. 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11).

Dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije izdata je ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka s rokom važenja od pet godina, počev od 28.12.2019. godine.

Shodno navedenoj dozvoli, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka dužno je obavljati djelatnost distribucije električne energije kao operater distributivnog sistema u sistemu obaveze javne usluge. Također, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka ima pravo naplatiti korištenje distributivne mreže prema odobroj tarifi na osnovu Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku.

U skladu s tačkom 6.10. predmetne dozvole, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka je obavezno ugovorom regulirati međusobne odnose s nezavisnim operaterom sistema, prijenosnom kompanijom, snabdjevačima/trgovcima, proizvođačima čiji su elektroenergetski objekti priključeni na distributivnu mrežu i krajnjim kupcima.

Shodno tački 6.25. Dozvole, korisnik dozvole dužan je osigurati funkcionalno i računovodstveno razdvajanje djelatnosti distribucije električne energije od djelatnosti snabdijevanja kupaca električnom energijom u sistemu obaveze javne usluge i ostalih djelatnosti, zatim osigurati pravno razdvajanje djelatnosti distribucije električne energije od djelatnosti snabdijevanja kvalificiranih kupaca električnom energijom, te osigurati odvojene računovodstvene evidencije za djelatnost distribucije električne energije od ostalih djelatnosti i primjenjivati Jedinstveni regulatorni kontni plan, a sve s ciljem efikasnog reguliranja cijena i tarifa u sistemu obaveze javne usluge.

Tačkom 8.3. Dozvole propisano je da se u periodu važenja izdata dozvola može prenijeti na treće lice ako korisnik dozvole proda svoj posao ili ako traži da prenese svoju dozvolu ili kontrolirani (upravljački) interes na to lice uz saglasnosti za prijenos RERS-a.

U skladu s odredbama tač. 8.4. i 8.5. Dozvole, RERS može poništiti i oduzeti izdatu dozvolu.

Shodno odredbama Zakona o električnoj energiji, koji je na snazi od 1. 1. 2021. godine, i Odluci Vlade Republike Srpske, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka je 1. 4. 2021. godine prestalo obavljati djelatnost snabdijevanja električnom energijom krajnjih potrošača i postalo operater distributivnog sistema (ODS), a ulogu snabdjevača preuzeo je MH "ERS" - Matično preduzeće a. d. Trebinje.

Naime, u skladu s članom 49. stav (5) Zakona o električnoj energiji, operateru distributivnog sistema nije dozvoljeno da trguje električnom energijom, osim kupoprodaje za pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži i energije debalansa za ove svrhe, a, u skladu sa stavom (6) istog člana, operateru distributivnog sistema nije dozvoljeno da preduzima mjere koje dovode do narušavanja konkurencije.

Članom 46. stav (2) Zakona o električnoj energiji propisano je da je operater distributivnog sistema pravno lice koje posjeduje potrebnu dozvolu i koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje, razvoj i izgradnju distributivnog sistema na određenom geografskom području i, gdje je to moguće, njegovih međuveza s drugim sistemima, te za osiguranje dugotrajne sposobnosti sistema da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom električne energije.

Shodno odredbi člana 49. stav (2) Zakona o električnoj energiji, operater distributivnog sistema obavlja djelatnost distribucije i upravljanja distributivnim sistemom u skladu sa uslovima iz dozvole za obavljanje djelatnosti.

Članom 12. stav (2) Zakona o električnoj energiji propisano je da se elektroenergetska djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom obavlja kao javna usluga prema uslovima uređenim ovim zakonom.

U skladu s odredbom člana 54. Zakona o električnoj energiji, operater distributivnog sistema ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom po osnovu:

- 1) naknade za korištenje distributivne mreže (distributivna mrežna tarifa),
- 2) naknade za priključenje na distributivnu mrežu,
- 3) naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima distributivnog sistema.

Finansijsko stanje

Iz akata preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka konstatiramo da je riječ o akcionarskom društvu koje se, s obzirom na broj zaposlenih radnika, ukupan godišnji prihod i ukupnu vrijednost poslovne imovine, ne može smatrati ni malim ni srednjim preduzećem. Imajući u vidu navedene pojmove, u skladu s članom 2. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, konstatiramo da je preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka veliko preduzeće.

Na strani 25. Uredbe u naslovu 4. Državna pomoć za sanaciju i restrukturiranje privrednih subjekata, podnaslov 4.1. Državna pomoć privrednom subjektu u teškoćama, članom 29. određen je pojam privrednog subjekta u teškoćama. Kako smo gore u tekstu konstatirali da je prema članu 2. stav (8) Uredbe preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka veliko preduzeće, to je članom 29. stav (1) ("Privredni subjekat je u teškoćama ako je bez državne intervencije gotovo izvjestan prestanak njegovog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom periodu i za koji važi najmanje jedna od sljedećih okolnosti:") tačka 4. propisano da se smatra da je veliko preduzeće u teškoćama u slučaju "ako je velikom privrednom subjektu tokom posljednje dvije godine:

1. iznos knjigovodstvenog duga i kapitala privrednog subjekta bio veći od 7,5 i
2. EBITDA koeficijent pokriva kamata privrednog subjekta bio niži od 1,0."

Tabela 1: Obračun iznosa knjigovodstvenog duga i kapitala preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na osnovu godišnjih finansijskih izvještaja (u KM) prema podacima APIF-a Banja Luka

Godina	Dugoročne obaveze (1)	Kratkoročne obaveze (2)	Ukupne obaveze (3)=(1)+(2)	Kapital (4)	Omjer knjigovodstvenog duga i kapitala (5)=(3)/(4)	Ispunjenost prvog uslova iz Uredbe ¹ [(5) > 7,5]
2019.	75.580.896	140.063.200	215.644.096	294.269.685	0,73	NE
2020.	75.165.145	162.131.107	237.296.252	213.303.426	1,11	NE

Izvor: Na osnovu finansijskih izvještaja preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka prema podacima APIF-a Banja Luka

Na osnovu iskazanih izračuna iz Tabele broj 1, za obje posmatrane godine omjer knjigovodstvenog duga i kapitala bio je ispod 7,50.

Tabela 2: Obračun EBITDA koeficijenta pokriva kamata preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na osnovu godišnjih finansijskih izvještaja

Godina	EBITDA(1)	Rashodi kamata (pozicija 240) (2)	EBITDA koeficijent pokriva kamata (3)=(1)/(2)	Ispunjenost drugog uslova iz Uredbe ² [(3) ≤ 1]
2019.	18.441.366	2.040.339	9,038	NE
2020.	3.164.403	1.683.924	1,879	NE

Izvor: Na osnovu finansijskih izvještaja preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka

EBITDA (engl. *Earnings Before, Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*) je dobitak prije kamate, poreza i amortizacije

EBITDA = dobit prije kamata i poreza (EBIT ili operativna dobit) + amortizacija

OPERATIVNA DOBIT = POSLOVNI PRIHODI - POSLOVNI RASHODI, tj.

EBITDA = (POSLOVNI PRIHODI - POSLOVNI RASHODI) + AMORTIZACIJA

$EBITDA_{2019} = 201$ (poslovni prihodi) - 216 (poslovni rashodi) + 224 (amortizacija) = $220.239.772 - 223.151.415 + 21.353.009 = 18.441.366$

$EBITDA_{2020} = 201$ (poslovni prihodi) - 216 (poslovni rashodi) + 224 (amortizacija) = $176.332.473 - 195.016.554 + 21.848.484 = 3.164.403$

Na osnovu prikazanih proračuna urađenih na osnovu godišnjih finansijskih izvještaja za 2019. i 2020. preduzeća "Elektrokrajina" a.d. Banja Luka za obje posmatrane godine, EBITDA koeficijent pokriva kamata preduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka bio je iznad 1.

Prilikom analize privrednog subjekta u teškoćama, na njega se primjenjuje član 29. stav (1) tačka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, te prema istom za preduzeće tog statusa ne smatra se da je u teškoćama jer nisu ispunjena sljedeća dva kumulativna uslova: da mu je tokom posljednje dvije godine iznos knjigovodstvenog duga i kapitala veći od 7,5 i EBITDA koeficijent pokriva kamata niži od 1.

U vrijeme vršenja procjene preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka ne ispunjava uslove za bilo koji od dva finansijska parametra da bi se smatralo da je u finansijskim teškoćama onako kako je to propisano Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Zaključujemo da u vrijeme vršenja procjene preduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nije u teškoćama.

¹ Ako je velikom privrednom subjektu tokom posljednje dvije godine iznos knjigovodstvenog duga i kapitala bio veći od 7,5

² Ako je velikom privrednom subjektu tokom posljednje dvije godine EBITDA koeficijent pokriva kamata privrednog subjekta bio niži od 1,0

3.6. Obrazloženje prijave državne pomoći

Podnosilac predmetne prijave, Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, u Obrascu prijave naveo je da u konkretnom slučaju dodjele garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nema narušavanja konkurencije zato što ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka kao operater distributivnog sistema obavlja djelatnost koja nije liberalizirana i otvorena za tržišnu konkurenciju, jer je riječ o prirodnom monopolu gdje ne postoji mogućnost za stvaranje konkurentskih uslova na tržištu.

Navedeni stav podnosilac prijave obrazlaže u tački 17. Obrasca prijave navodeći da je, shodno odredbama Zakona o električnoj energiji i odgovarajućim aktima Vlade Republike Srpske od 1.4.2021. godine, u Republici Srpskoj tržišna djelatnost snabdijevanja odvojena od elektrodistribucije, te da se operateri distributivnog sistema mogu baviti isključivo djelatnošću distribucije i da više ne obavljaju ni jednu tržišnu djelatnost, pozivajući se na član 49. st. (5) i (6) Zakona o električnoj energiji kojim je propisano da operateru distributivnog sistema nije dozvoljeno da trguje električnom energijom, osim kupoprodaje za pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži i energije debalansa za ove svrhe, te da preuzima mjere koje dovode do narušavanja konkurencije.

3.7. Mišljenje organa za provođenje Zakona na prijavu državne pomoći

U smislu člana 14. stav (1) Zakona, Ministarstvo finansija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06.10/421-237-1/21 od 1.6.2021. godine, na prijavu državne pomoći Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

U navedenom mišljenju Ministarstvo finansija Republike Srpske ističe da Garancija Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na cjelokupan iznos zaduženja u iznosu od 47.752.979,65 KM predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona, jer Republika Srpska u konkretnom slučaju preuzima na sebe rizik od plaćanja dospjelih obaveza po obveznicama ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Također, u svom mišljenju Ministarstvo finansija Republike Srpske istaklo je da predmetna garancija Republike Srpske ne bi predstavljala državnu pomoć. Potrebno je da ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, u skladu s članom 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, uz pretpostavku ispunjenosti ostalih uslova, plati tržišnu premiju za garanciju obračunatu primjenom tržišnih principa.

4. Donošenje odluke

Vijeće je razmatralo prijavu Ministarstva saobraćaja i veza Republike Srpske na 121. sjednici, održanoj 29. juna 2022. godine. Prilikom donošenja odluke, Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju.

S obzirom na to da su Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali Garanciju Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica emitenta ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, a da se, shodno članu 2. tačka 16) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, kao datum dodjele pomoći označava dan na koji je, na osnovu propisa Republike Srpske, korisnik stekao pravo na primanje pomoći, Vijeće je provelo postupak *ex post* odobrenja, u skladu s članom 12. stav (7) Zakona.

Naime, Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju pomoć već dodijeljena stupanjem na snagu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021.

godine, uzimajući u obzir i tačku 2.1. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) kojom je propisano da je pomoć dodijeljena u trenutku kada se garancija izdaje, a ne u trenutku kada se ona poziva na naplatu ili u trenutku kada se izvršava plaćanje prema uslovima iz garancije.

Vijeće je prvenstveno tokom postupka trebalo utvrditi da li pomoć dodijeljena u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona.

Prilikom utvrđivanja predstavlja li dodjela pomoći u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka državnu pomoć, Vijeće je razmotrilo jesu li ispunjeni svi uslovi iz člana 3. stav (1) Zakona, odnosno da li je riječ o transferu državnih sredstava; da li se dodjelom predmetne garancije korisniku pruža ekonomska prednost koju on ne bi stekao u normalnim tržišnim uslovima, odnosno putem vlastite efikasnosti poslovanja; da li se predmetna garancija dodjeljuje korisniku na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, čime se daje prednost određenim privrednim subjektima ili određenim privrednim sektorima, i da li se dodjelom predložene garancije narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu, stavljanjem u povoljniji položaj određenih privrednih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utiče na ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU.

S obzirom na to da su odredbom člana 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj samo propisani uslovi kada državna garancija nije instrument dodjele državne pomoći, Vijeće je u postupku najprije utvrđivalo ispunjenje navedenih uslova:

- 1) da privredni subjekat nije u teškoćama;
- 2) da je garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksni period;
- 3) da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita ili druge finansijske obaveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
  1. garancije koje pokrivaju dužničke obveznice ili
  2. garancije date s ciljem finansiranja privrednog subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa, a garanciju daje organ koji je povjerio vršenje usluga od općeg ekonomskog interesa;
- 4) da se premija za garanciju obračunava primjenom tržišnih principa.

Na osnovu pokazatelja iz Bilansa stanja i uspjeha za 2019. i 2020. godinu opisanih u tački 3.5. obrazloženja, Vijeće je utvrdilo da ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nije u teškoćama, shodno članu 29. stav (5) tač. 1) i 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj. Naime, omjer knjigovodstvenog duga i kapitala nije bio veći od 7,5, a EBITDA koeficijent pokriva kamata nije bio niži od 1,0, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka 1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Na osnovu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, i Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obaveza po osnovu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključenog 3.8.2021. godine između Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davalaca garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično preduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane,

zaključili smo da je predmetna garancija povezana s posebnom finansijskom transakcijom - emisijom obveznica emitenta ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, na fiksni iznos od 32.753.768,74 KM i fiksni period od deset godina, čime je ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Budući da Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske predmetnom garancijom neopozivo i bezuslovno garantira plaćanje svih neplaćenih obaveza ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka po osnovu dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta do ukupnog iznosa od 32.753.768,74 KM (vrijednost emisije 27.436.000,00 KM uvećana za kamatu od 3,5% na godišnjem nivou), odnosno da Republika Srpska garantira za ukupne obaveze (100%) emitenta obveznica ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka prema Centralnom registru vrijednosnih papira Republike Srpske kao korisniku garancije, a da se uslov člana 137. stav (1) tačka 3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj da garancija ne pokriva više od 80% neizmirene finansijske obaveze korisnika ne odnosi na garancije koje pokrivaju dužničke obveznice shodno podtački 1. navedene tačke, Vijeće je utvrdilo da je navedeni uslov ispunjen.

S obzirom na to da Garancijom Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obaveza po osnovu Garancije Republike Srpske nije propisana obaveza privrednom subjektu ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka da Ministarstvu finansija i Ministarstvu energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davaocima garancije za njegovo dugoročno zaduženje emisijom obveznica, plati premiju za garanciju, obračunatu primjenom tržišnih principa, Vijeće je utvrdilo da nije ispunjen uslov iz člana 137. stav (1) tačka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u postupku utvrdilo da u slučaju izdavanja predmetne garancije, izdate za dugoročno zaduženje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka emisijom vlastitih obveznica, nisu kumulativno ispunjeni svi uslovi iz člana 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj koji isključuju postojanje državne pomoći budući da za garanciju nije plaćena tržišna premija.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrđivalo jesu li ispunjeni svi uslovi iz člana 3. stav (1) Zakona, odnosno predstavlja li dodjela pomoći u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka državnu pomoć.

Vijeće je u postupku utvrdilo da je uslov iz člana 3. stav (1) Zakona koji se odnosi na prijenos državnih sredstava ispunjen, budući da Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, shodno izdatoj garanciji Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, preuzimaju rizik plaćanja svih neplaćenih obaveza ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka po osnovu dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica, te da nisu naplatili adekvatnu naknadu u vidu tržišne premije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Naime, shodno tački 2.1. Obavještenja Komisije (2008/C 155/02), garancije koje je direktno dala država, tj. centralne ili lokalne vlasti, kao i garancije koje su putem izvora države dala druga tijela pod kontrolom države, kao naprimjer preduzetnici, a koja se mogu pripisati javnoj vlasti, mogu se smatrati državnom pomoći. Također, istom tačkom Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) propisano je da pogodnost državne garancije jeste ta da rizik povezan s garancijom snosi država i za to prihvatanje rizika od strane države, u normalnim okolnostima, trebalo bi platiti odgovarajuću naknadu, te ako se država odrekne te naknade, to istovremeno predstavlja korist za preduzetnika i iscrpljivanje državnih sredstava pa, u skladu s tim, čak i ako se nikad ne izvrši

plaćanje prema uslovima iz garancije, svejedno je riječ o državnoj pomoći.

Kada je u pitanju drugi uslov iz člana 3. stav (1) Zakona, Vijeće je u postupku utvrdilo da je on ispunjen, jer je izdavanjem predmetne garancije korisnik ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stekao ekonomsku prednost koju ne bi stekao u normalnim tržišnim uslovima, odnosno putem vlastite efikasnosti poslovanja, s obzirom da za nju nije platilo tržišnu premiju Republici Srpskoj i što se bez garancije Republike Srpske navedeno preduzeće ne bi moglo zadužiti emisijom vlastitih obveznica.

Dalje, Vijeće je u postupku utvrdilo da je treći uslov iz člana 3. stav (1) Zakona ispunjen, s obzirom na to da je pomoć u obliku garancije dodijeljena na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, jer je dodjelom data prednost samo jednom tačno određenom privrednom subjektu. Naime, da bi ovaj uslov bio ispunjen, potrebno je utvrditi da se dodjelom državne pomoći stavljaju u povoljniji položaj određeni privredni subjekti, određeni sektori privrede ili proizvodnja/trgovina određenih proizvoda.

U konkretnom slučaju Vijeće je utvrdilo da se predmetnom garancijom stavlja u povoljniji položaj, odnosno favorizira samo jedan privredni subjekat - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za čije je zaduženje emisijom obveznica izdata državna garancija.

Što se tiče četvrtog uslova iz člana 3. stav (1) Zakona, koji se odnosi na narušavanje i postojanje opasnosti od narušavanja konkurencije na tržištu stavljanjem u povoljniji položaj određenih privrednih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utiče na ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine iz ove oblasti, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU, Vijeće je u postupku utvrdilo da izdavanjem predmetne garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica postoji opasnost od narušavanja konkurencije i uticaj na trgovinu, jer se ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stavlja u povoljniji položaj u odnosu na konkurente.

Naime, shodno tački 187. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano da narušavanje konkurencije na tržištu, u smislu člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije, obično postoji kada država dodijeli finansijsku prednost nekom preduzetniku u liberaliziranom sektoru u kome postoji ili bi mogla postojati konkurencija na tržištu, dok se u tački 188. navedenog obavještenja ističe da, u skladu sa zakonodavstvom EU, pravni monopol postoji kada je određena usluga zakonodavstvom ili regulatornim mjerama rezervirana za isključivog pružaoca, pri čemu je svim drugim privrednim subjektima jasno zabranjeno pružanje takvih usluga, Vijeće je utvrdilo da je tržište električne energije u Republici Srpskoj liberalizirano stupanjem na snagu Zakona o električnoj energiji koji je stupio na snagu 1.1.2021. godine

U skladu s odredbom člana 46. stav (2) Zakona o električnoj energiji, kojom je propisano da je operater distributivnog sistema pravno lice koje ima potrebnu dozvolu i koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje, razvoj i izgradnju distributivnog sistema na određenom geografskom području, Vijeće je utvrdilo da ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nema pravni monopol na obavljanje elektroenergetske djelatnosti distribucije električne energije, nego je jasno da i druga pravna lica mogu podnijeti zahtjev RERS-u za dobivanje potrebne dozvole.

Uzimajući u obzir Dozvolu Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-04-1/10-3/19, koja je izdata u skladu s tada važećim Zakonom o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", br. 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11), shodno kojoj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka obavlja djelatnost distribucije električne energije (operatera distributivnog sistema) na tačno određenom geografskom području Republike Srpske počev od 28.12.2019. do 28.12.2024. godine, Vijeće je utvrdilo da će istekom navedene dozvole ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka i drugi privredni subjekti imati pravo da podnesu zahtjev za

dobivanje dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije (operatera distributivnog sistema) na navedenom području Republike Srpske.

Shodno činjenici da je rok važenja predmetne garancije izdate ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka deset godina, tj. do 2031. godine, Vijeće je utvrdilo da se dodjelom predmetne državne pomoći u obliku garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stavlja u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, odnosno privredne subjekte koji će biti zainteresirani za dobivanje dozvole za operatera distributivnog sistema, nakon isteka važeće dozvole RERS-a ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, 2024. godine, jer se dodjelom predmetne državne pomoći jača konkurentski položaj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, a što će posljedično smanjiti vjerovatnoću da će se bilo koji alternativni operater nadmetati za dozvolu za obavljanje distribucije električne energije kada istekne trenutna dozvola ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Navedeni stav Vijeća potvrđuje i tačka 189. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano da bi javnom pomoći mogla biti narušena konkurencija čak i ako se njom ne pomaže preduzetniku primaocu da se proširi i stekne tržišni udio, nego je dovoljno da mu se državnim pomoći omogućava zadržavanje snažnijeg konkurentskog položaja od onoga koji bi imao da mu pomoć nije pružena.

Također, s obzirom da se električnom energijom koja se isporučuje putem distributivnog sistema konkuriira (ma koliko minimalno ili potencijalno) ostalim energentima za grijanje koje koriste privredni subjekti i domaćinstva i koje isporučuju druge kompanije koje djeluju u BiH, Vijeće je utvrdilo da državna pomoć u obliku garancije za ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao operateru distributivnog sistema, favorizira električnu energiju u odnosu na druge izvore energije koji bi mogli zamijeniti električnu energiju za neke namjene, što nije u skladu s međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine, tačnije članom 18. stav 1. tačka c) Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ("Službeni glasnik BiH", broj 09/06 - izdanje Međunarodni ugovori), kojim je propisano da svaka javna pomoć koja remeti ili prijeti da će poremetiti konkurenciju time što favorizira određena preduzeća ili određene energetske resurse, nije spojiva s pravilnim funkcioniranjem ovog ugovora u mjeri u kojoj to može uticati na trgovinu mrežnom energijom između ugovornih strana.

Navedeni stav Vijeća da se dodjelom državne pomoći u obliku garancije narušava konkurencija ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije potvrđuje i Odluka Evropske komisije SA. 38918 (2014/N) od 3.2.2015. godine u predmetu dodjele kredita regionalnim operaterima distributivnih mreža za olakšavanje priključka proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora u Kraljevini Švedskoj: "Paragraf 25: Električna energija je predmet trgovine u cijelom Evropskom ekonomskom prostoru, tako da se navedenom mjerom utiče na trgovinu. Također, prijavljena mjera narušava ili prijeti da naruši konkurenciju jer će od nje imati koristi regionalni mrežni operateri koji apliciraju za tu pomoć i imaju planove ulaganja u proširenje svojih mreža u odnosu na druge mrežne operatere koji bi potencijalno, također, mogli priključiti električnu energiju iz novih proizvodnih kapaciteta ako bi se odgovarajuće jačanje mreže odvijalo kroz vlastite investicije ili bi se finansiralo putem mrežnih naknada koje plaćaju sami proizvođači električne energije na osnovu trenutnog regulatornog režima u Švedskoj."

Kada je u pitanju uticaj na trgovinu, Vijeće je utvrdilo da se dodjelom državne pomoći u obliku garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka utiče na trgovinu jer se njom jača položaj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u odnosu na druge operatere distributivnog sistema, koji bi mogli podnijeti zahtjev RERS-u za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije na navedenom geografskom području Republike Srpske.

Naime, tačkom 191. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01) propisano je da se može smatrati da javna pomoć može imati učinak na trgovinu između država članica čak i ako korisnik nije

direktno uključen u prekograničnu trgovinu (naprimjer, zbog subvencije bi operaterima u drugim državama članicama moglo biti teže ući na tržište održavanjem ili povećavanjem lokalne ponude).

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da garancija izdata od Ministarstva finansija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za dugoročno zaduženje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka emisijom vlastitih obveznica predstavlja državnu pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona jer su kumulativno ispunjeni prethodno navedeni uslovi.

S obzirom na to da je državna pomoć u obliku garancije već dodijeljena stupanjem na snagu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, Vijeće je zaključilo da je ona nezakonita shodno Zakonu jer je izdata bez prethodnog odobrenja Vijeća. Naime, članom 12. stav (6) Zakona propisano je da davalac državne pomoći može korisniku dodijeliti državnu pomoć isključivo nakon što to odobri Vijeće, dok je članom 5. stav (3) propisano da je državna pomoć dodijeljena suprotno članu 12. ovog zakona nezakonita i podliježe povratu u skladu s odredbama člana 18. ovog zakona.

Shodno članu 12. stav (7) Zakona, Vijeće je u postupku *ex post* kontrole utvrdilo da predmetna državna pomoć nije usklađena sa Zakonom i podzakonskim aktima usvojenim na osnovu njega, jer predmetna državna pomoć u obliku garancije nije usklađena ni s jednom kategorijom državne pomoći iz člana 1. stav (2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

U skladu s navedenim, Vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovog rješenja.

S obzirom na to da je članom 18. stav (3) Zakona propisano da ako se *ex post* kontrolom utvrde nepravilnosti, Vijeće određuje davaocu državne pomoći rok od najduže 90 dana da otkloni utvrđene nepravilnosti, Vijeće je u postupku utvrdilo da se nepravilnost u konkretnom slučaju ogleda u neispunjavanju svih kriterija iz člana 137. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, odnosno uslova iz tačke 4) navedenog člana, s obzirom da za predmetnu garanciju nije plaćena premija obračunata primjenom tržišnih principa.

U svrhu otklanjanja utvrđene nepravilnosti, davaoci državne pomoći, Ministarstvo finansija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, dužni su naplatiti tržišnu premiju za izdatu garanciju od ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, utvrđenu u skladu s članom 6. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj i odredbama Obavještenja Komisije (2008/C 155/02) i Obavještenja Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa ("Službeni list EU", br. C 14/2008).

Na taj način bi ispunili uslov iz člana 137. stav (1) tačka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, a budući da je Vijeće u postupku utvrdilo da su ostali uslovi iz člana 137. stav (1) navedene uredbe ispunjeni, predmetna garancija ne bi predstavljala instrument dodjele državne pomoći.

Vijeće je, u skladu s navedenim, odlučilo kao u tački 2. dispozitiva ovog rješenja.

U skladu s članom 18. stav (3) Zakona, kojim je propisano da, ako davalac državne pomoći ne otkloni nepravilnosti, Vijeće donosi negativnu odluku iz člana 12. stav (3) tačka d) ovog zakona i utvrđuje obavezu povrata iznosa dodijeljene državne pomoći od korisnika u visini utvrđenih nepravilnosti, uvećanom za iznos zatezних kamata koje teku od dana kada su se utvrđene nepravilnosti pojavile do dana povrata njenog iznosa, Vijeće je odlučilo kao u tački 3. dispozitiva ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Broj UP/I 03-26-1-54-4/21
29. juna 2022. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća za državnu pomoć BiH
Dr. **Radmila Čičković**, s. r.

Na temelju članka 12. stavak (7) i članka 18. stavak (3) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te članka 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na temelju prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku garancije korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a.d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica, Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine na 121. sjednici, održanoj 29. lipnja 2022. godine, donijelo je sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da državna potpora dodijeljena u obliku garancije Republike Srpske korisniku MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica nije sukladno Zakonu o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini.
2. Nalaže se Ministarstvu financija i Ministarstvu energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davateljima državne potpore, da u roku od 90 dana od dana primitka ovoga Rješenja otklone nepravilnosti utvrđene u točki 4. obrazloženja ovoga Rješenja, odnosno da obračunaju i naplate tržišnu premiju za predmetnu garanciju od korisnika državne potpore iz točke 1. dispozitiva ovoga Rješenja i Vijeću dostave dokaz o izvršenoj uplati.
3. Ako davatelji državne potpore ne postupe po zahtjevu iz točke 2. dispozitiva ovoga Rješenja, Vijeće će donijeti negativnu odluku i utvrditi obvezu povrata nezakonito dodijeljene državne potpore.
4. Ovo Rješenje bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

1. Zahtjev za pokretanje postupka

Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je 22.6.2021. godine pod brojem UP/I 03-26-1-77-1/21 prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku garancije Republike Srpske korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica.

U smislu članka 14. stavak (1) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo financija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06.10/421-237-1/21 od 1.6.2021. godine, na prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, te u privitku, shodno odredbi članka 12. stavak (2) Zakona, dostavilo Vijeću Obrazac za prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske.

Uz Obrazac za prijavu državne potpore (u daljnjem tekstu: Obrazac prijave), podnositelj je dostavio preslike sljedeće dokumentacije:

- Odluke Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine,
- Zahtjeva MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a.d. Banja Luka, broj 5434/21 od 11.5.2021. godine,
- Odluke Skupštine akcionara MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj SA - 1180-4/21 od 5.3.2021. godine,
- Zaključka Odbora za reviziju ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj OR-6720-3/20 od 25. 12. 2020. godine,
- Zapisnika 51. izvanredne sjednice Skupštine akcionara ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj SA - 1180/21 od 5.3.2021. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica, broj NO - 6730-3/20 od 25.12.2020. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o izmjeni i dopuni Odluke o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj NO - 5450/20 od 11.5.2021. godine,
- Procjene finansijskog stanja ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u vezi s dugoročnim zaduženjem prvom emisijom obveznica javnom ponudom iz travnja 2021. godine (Ekonomski institut a. d. Banja Luka),
- Projekcije finansijskih izvješća, bilance stanja i uspjeha, te bilance novčanih tokova za razdoblje izdavanja garancije,
- Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju suglasnosti MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-563/21 od 25.2.2021. godine,
- Odluke o izmjeni Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju suglasnosti MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-957/21 od 1.4.2021. godine, i
- Bilance stanja, uspjeha i tokova gotovine MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za 2019. i 2020. godinu.

Uvidom u podnesenu prijavu Vijeće je utvrdilo da je ona nepravilna jer su dostavljene neovjerene preslike dokumenata, što nije sukladno članku 2. stavak (4) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavijesti o državnoj potpori i praćenje državne potpore ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) i članku 5. stavak (2) Uredbe o načinu i procedurama prijavljivanja državne potpore u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 105/13), kojim je propisano kako je davatelj državne potpore dužan uz podnesenu prijavu (obavijest) priložiti sve neophodne dokumente